

Ewa Dąbrowska

Problem komputeryzacji procesów gromadzenia zbiorów w polskich bibliotekach naukowych - możliwości systemów bibliotecznych a potrzeby bibliotek

---

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 3/3, 116-124

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EWA DĄBROWSKA
Biblioteka Jagiellońska
Uniwersytet Jagielloński

**PROBLEM KOMPUTERYZACJI PROCESÓW
GROMADZENIA ZBIORÓW W POLSKICH BIBLIOTEKACH
NAUKOWYCH – MOŻLIWOŚCI SYSTEMÓW BIBLIOTECZNYCH
A POTRZEBY BIBLIOTEK**

Wstęp

Celem niniejszej pracy jest zasygnalizowanie problemu wymagającego z pewnością głębszego zbadania i analizy, a jednocześnie zachęta do dzielenia się swoimi doświadczeniami. Wydawać by się bowiem mogło, że komputeryzacja polskich bibliotek akademickich to dziś fakt dokonany. Niestety, pewne sfery działalności bibliotecznej wciąż pozostają nie w pełni lub w sposób mało satysfakcjonujący zautomatyzowane. Mam tu na myśli procesy gromadzenia zbiorów. Obraz taki wyłania się zarówno z literatury, jak i z własnych doświadczeń zawodowych.

Zauważyć należy, że często powtarzana jest opinia o zbyt rzadkim poruszaniu w literaturze naukowej tematyki gromadzenia zbiorów, zwłaszcza w porównaniu z piśmiennictwem za granicą, gdzie funkcjonują nawet osobne czasopisma poświęcone tej problematyce, a na uczelniach kształcą się bibliotekarzy-menedżerów kolekcji (Busse-Turczyńska, 2005). Tym niemniej w polskim piśmiennictwie można jednak znaleźć artykuły dotyczące automatyzacji procesów gromadzenia zbiorów. Na temat modułu gromadzenia w systemie Aleph pisali Dobrosława Janusz, Bogna Krysztofik, Anna Uniejewska i Irena Rzońca, Jadwiga Wojtczak; w systemie Prolib – Joanna Dziak, Ewa Parzonka, Kinga Żmigrodzka; w systemie Horizon – Paweł Mielczarek. Wzmianki na temat modułów gromadzenia można też znaleźć w tekstach omawiających komputeryzację całej biblioteki, jak np. Anny Rucińskiej-Nagórny i Artura Jazdona, Marioli Augustyniak (Horizon), Małgorzaty Świrad (Prolib), Jadwigi Wojtczak (Aleph). Brak natomiast artykułów podejmujących temat automatyzacji bibliotek stosujących system VTLIS (obecnie Virtua). W istniejących opracowaniach na temat modułu gromadzenia najczęściej dowiadujemy się, dlaczego moduł nie został wdrożony lub że nastąpi to w przyszłości; omawiane są także

rozwiązania alternatywne (Paweł Korobczak, Paweł Domino i Marcin Jaworski, Krystyna Mojejko-Kotlińska, Alicja Jaroszuk-Antoniewska i Bożena Hakuć, Grażyna Jaśkowiak).

Jak wynika z literatury przedmiotu, dostępne systemy zazwyczaj nie obejmują całości prac związanych z gromadzeniem zbiorów, a biblioteki wspierają się różnymi dodatkowymi oprogramowaniami. Wdrażanie w bibliotekach systemów komputerowych zaczyna się zwykle od katalogowania, potem kolejno dochodzą następne moduły, przy czym moduł gromadzenia bywa często implementowany z opóźnieniem lub na końcu (Dudziak, 2005). Można wręcz odnieść wrażenie, że w bibliotekarstwie katalogowanie i udostępnianie przysłania problemy gromadzenia.

Do komputeryzacji przystępuje się z zamiarem usprawnienia codziennych działań, minimalizacji kosztów, przyśpieszenia obsługi czytelników oraz ułatwienia zarządzania biblioteką (Augustyniak, 2007, s. 55). Decydując się na zakup i wdrożenie ogólnobibliotecznego systemu komputerowego, otrzymuje się narzędzie „zunifikowane”, które następnie implementowane jest zgodnie z potrzebami biblioteki. Może się przy tym okazać, że niektóre funkcje są zbędne, a pewien zakres prac bibliotecznych, wynikających często ze specyfiki jednostki, pozostaje nieobjęty danym systemem. Procesy gromadzenia zbiorów najtrudniej poddają się unifikacji, co stwarza problemy w czasie komputeryzacji. Potrzeby poszczególnych bibliotek, ich cele i zadania, wielkość, typ i funkcja oraz obowiązujące przepisy wpływają na sposób funkcjonowania placówki i obowiązujące w niej procedury, co przekłada się na oczekiwania wobec systemu komputerowego.

Według ankiety opracowanej i rozesłanej przez Danutę Dudziak w 2005 roku, na 30 bibliotek, które odpowiedziały na ankietę, moduł gromadzenia wdrożyło 15 placówek, przy czym w 12 konieczne było przygotowanie dodatkowych programów dla procesu gromadzenia zbiorów. Ponadto wdrożenie modułu gromadzenia często następowało dopiero kilka lat po wprowadzeniu systemu komputerowego w bibliotecę. Może to świadczyć o niskim poziomie satysfakcji z możliwości oferowanych przez system biblioteczny.

Procesy gromadzenia zbiorów można sprowadzić do planowego pozyskiwania oraz wprowadzania do biblioteki materiałów bibliotecznych drogą kupna, wymiany, darów i egzemplarza obowiązkowego (*Encyklopedia*, 1971, s. 838). Nie należy jednak zapominać o pozostającej w zakresie budowy i kształtowania księgozbioru selekcji, o gospodarowaniu dubletami i drukami zbędnymi, o drugiej stronie wymiany międzybibliotecznej – wysyłaniu publikacji własnych i innych do kontrahentów wymiany oraz o jej bilansowaniu. W praktyce rozkłada się to na wiele czynności, a obowiązujące przepisy, potrzeby biblioteki oraz inne czynniki wpływają na różny sposób realizacji tych zadań i wpro-

wadzenie procedur wyjątkowych dla danej jednostki. Nie procedury są jednak najważniejsze, ale ich wyniki, cele, do których się dąży, a osiągnięcie tych celów w sposób dla biblioteki najkorzystniejszy jest zadaniem dla systemów komputerowych.

Możliwości systemów a potrzeby bibliotek

Przyjrzyjmy się zatem funkcjom oraz ocenom modułów gromadzenia systemów bibliotecznych najczęściej wykorzystywanych w polskich bibliotekach akademickich. Należy do nich zaliczyć następujące systemy: Prolib, Virtua, Aleph i Horizon. Dzięki analizie będzie można wskazać systemy, w których procedury biblioteczne składające się na procesy gromadzenia zbiorów zostały uwzględnione w najpełniejszym zakresie.

Wyniki badań posłużą określeniu różnic między ofertą producentów oprogramowania a oczekiwaniami i potrzebami bibliotek.

ALEPH

Janusz (Janusz, 2005) z Biblioteki Głównej Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz Wojtczak (Wojtczak, 2007) i Krysztófik, Uniejewska i Rzońca (Krysztófik, Uniejewska i Rzońca, 2005) z Biblioteki Głównej Politechniki Wrocławskiej przedstawili możliwości systemu Aleph w zakresie gromadzenia zbiorów. Według przeprowadzonej ankiety, na 24 biblioteki, które wdrożyły system Aleph w 2005 roku, tylko 7 placówek nie zaimplementowało modułu gromadzenia (Janusz, 2005). W module tym rekord bibliograficzny inicjowany jest w gromadzeniu wraz z rekordami egzemplarza zgodnie z liczbą zamawianych książek. Moduł obsługuje zarówno druki zwarte, jak i czasopisma. Umożliwia rozliczanie różnych źródeł finansowania, oferuje wzory typowych pism do wykorzystania w rutynowej korespondencji. Umożliwia tworzenie zamówień w postaci listy, ale nie można jej powielać, co jest uciążliwe przy ponawianiu prenumeraty na kolejny rok. Moduł ułatwia jednak czytelnikowi składanie propozycji zakupu nowości. Zastrzeżenia budzi sposób nadawania akcesji, brak funkcji obsługi wymiany i darów, istnieją też problemy z tworzeniem zestawień statystycznych. Słabą stroną modułu jest brak zabezpieczenia przed przypadkowymi zmianami, niemożliwość kopiowania danych lub wpisywania ich automatycznie przez system. Co gorsza, system nie rozróżnia formularzy otwieranych w celu modyfikacji od tych, które są otwierane tylko do przeglądania. W procesie gromadzenia system Aleph wykorzystuje się przy selekcji księgozbioru – m.in. do badania częstotliwości udostępniania książek, co ułatwia decyzję o dokupieniu egzemplarza danego tytułu lub jego digitalizacji czy też usunięciu ze zbiorów (Krysztófik, Uniejewska i Rzońca, 2005).

HORIZON

Warto scharakteryzować Bibliotekę Kolegium Europejskiego w Natolinie, posługującą się modulem gromadzenia systemu Horizon (Mielczarek, 2010). W bibliotece tej, co rzadkie, dane bibliograficzne zamawianych pozycji są w większości pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych takich jak: Library of Congress, KaRo czy baza dostawcy dla biblioteki – Collection Manager firmy Blackwell. Zamówienia są widoczne dla użytkownika w katalogu on-line. Moduł obsługuje zamawianie publikacji i kontroluje ich realizację, jak również rejestruje dowody finansowe związane z wpływami oraz inne dokumenty proveniencyjne oraz rozlicza wydatki. Prowadzi też inwentarz, umożliwia import wyników wyszukiwania oraz informacji o płatnościach do dalszego przetwarzania w edytorach tekstu lub arkuszach kalkulacyjnych.

Pewne informacje dotyczące modułu gromadzenia Horizon znaleźć można w artykule Dudziak (Dudziak, 2005). Wedle przeprowadzonej przez autorkę ankiety, praca z tym modulem wymagała dodatkowych programów wspomagających prowadzenie akcesji i statystyki.

W artykule Rucińskiej-Nagórny i Jazdon (Rucińska-Nagórny i Jazdon, 2000), omawiającym komputeryzację Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, znajdujemy tylko wzmiankę o komputerowo opracowywanych drukach zwartych w module gromadzenia systemu HORIZON. Jak zaznaczył Skoczyński, w poznańskiej bibliotece potrzebne były dodatkowe narzędzia ułatwiające gospodarke dubletami oraz wymianę (Skoczyński, 2007). Przygotowano bazy z ofertą dubletów i tytułów poszukiwanych przez bibliotekę. Planowano też wprowadzenie elektronicznego sposobu kierowania dezyderatów czytelników do biblioteki. W ramach bazy z ofertą dubletów działa podbaza *Archiwum* przeznaczona do wewnętrznej dokumentacji i rozliczeń biblioteki z publikacji przeznaczonych na wymianę międzybiblioteczną.

PROLIB

W kilku artykułach (Dziak, 2004; Parzonka, 2007; Świrad, 2007; Żmigrodzka, 2007) omówiono moduł gromadzenia w systemie PROLIB. Podkreślono, że niewątpliwym sukcesem wdrożenia systemu był już sam fakt scalenia wszystkich kartotek. Moduł gromadzenia oferuje możliwość tworzenia uproszczonego opisu bibliograficznego w trakcie zamawiania lub pobierania opisów już istniejących w OPAC, zapewnia obsługę finansową, a także monitoruje przebieg realizacji zamówień. Oferuje też funkcje nadawania akcesji oraz przygotowywania raportów ułatwiających tworzenie sprawozdań dla GUS. Zdaniem użytkowników, moduł przyczynił się do uproszczenia i przyśpieszenia czynności związanych z wprowadzaniem zbiorów do biblioteki, dzięki czemu można

było zmniejszyć liczbę zaangażowanych w to działanie pracowników. Wykorzystywany jest zarówno przy drukach zwartych, jak i ciągłych. Za największą wadę modułu gromadzenia uznano brak możliwości obsługi wysyłki publikacji w ramach wymiany międzybibliotecznej.

VIRTUA (poprzednio VTLS)

Modułu gromadzenia firmy VTLS jak dotąd nie wdrożyła żadna polska biblioteka, choć o takich planach wzmiankowało wiele bibliotek (Jaśkowiak, 1998; Jaroszuk-Antoniewska i Hakuć, 2002). Poprzednik tego modułu, system AFAS (Acquisition and Fund Accounting System), był przez około dziesięć lat wykorzystywany jedynie przez Bibliotekę Jagiellońską (Dąbrowska, 1998). Opisywane są za to własne oprogramowania lub bazy danych, wspierające procesy gromadzenia zbiorów w bibliotekach stosujących system Virtua (Mojejko-Kotlińska, 2002; Korobczak i Domino, 2006). Autorzy podkreślają, że moduł ten, uwzględniający specyfikę bibliotek amerykańskich, jest nieprzystosowany do warunków polskich. Warunkiem niezbędnym rozpoczęcia pracy jest posiadanie rekordu bibliograficznego w OPAC, co stwarza dodatkowe problemy w kontekście współpracy z NUKAT. Ponadto z góry należy określić, czy zamawiane jest wydawnictwo zwarte czy ciągłe, a system od razu tworzy dla wydawnictwa ciągłego zakładkę „zasób”, a dla zwanego – „egzemplarze” i nie ma możliwości późniejszej zmiany jego kwalifikacji. Nie jest możliwe również zamieszczenie w jednym zamówieniu wydawnictw zwartych i ciągłych. Dla wydawnictw pozyskiwanych nieodpłatnie należałoby tworzyć fikcyjne konta księgowo, gdyż moduł nie przewiduje tego typu nabytków. Nie obsługuje akcesji, prawdopodobnie dlatego, że jest produktem amerykańskim, a tamtejsze biblioteki księgi przybytków i rejestry akcesyjne uważają za zbędne (*Encyklopedia*, 1971, s. 19). Ponadto nie zapewnia obsługi wymiany w zakresie wysyłki publikacji do kontrahentów biblioteki i nie jest dostosowany do obsługi procedury postępowania z drukami zbędnymi. Te wady przeważały nad niewątpliwie istniejącymi zaletami modułu.

Z mojego doświadczenia, nabytego w trakcie pracy w Bibliotece Jagiellońskiej, wynika, że w momencie wdrożenia w Oddziale Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów systemu AFAS niezmiernie wzrosła jakość oraz zwiększył się komfort pracy przede wszystkim dzięki scaleniu kartotek zamówień i przybytków z wielu sekcji oraz kilku kartotek dostawców (wydawców, darczyńców, kontrahentów wymiany, księgarń i innych), jak również kontrolowaniu przez system przebiegu realizacji zamówień oraz uzyskiwaniu wielu, projektowanych przez samego użytkownika, wydruków typowej korespondencji. Jednak system AFAS nie satysfakcjonował Bibliotekę Jagiellońską. Brakowało głównie opcji nadawania akcesji oraz statystyk w postaci wymaganej od biblioteki.

Obiecywano wprowadzenie akcesji w module gromadzenia Virtua, ale – jak można było się przekonać na pokazie w trakcie spotkania polskich użytkowników Virtua w czerwcu 2010 roku – zaproponowano jedynie nowe pole w rekordzie egzemplarza, służące wpisywaniu gotowej już akcesji. Poza systemem pozostawała wysyłka wymiany i jej bilans, gospodarka dubletami. Ponieważ moduł Virtua pod tym względem nie oferował nic nowego, Biblioteka Jagiellońska nie zdecydowała się na jego wdrożenie. Konieczność tworzenia rekordów bibliograficznych dla zamawianych pozycji w OPAC to również wspomniane wyżej problemy w kontekście współpracy z NUKAT. Proponowana przez jedną z uniwersyteckich bibliotek metoda „ukrywania” w katalogu rekordów powstałych na etapie gromadzenia i zastępowanie tych rekordów przez właściwy opis po zrealizowaniu zamówienia i skatalogowaniu nie wydała się Bibliotece Jagiellońskiej satysfakcjonująca. Zatem, tak jak niektóre inne biblioteki, postanowiliśmy opracować i rozwijać własne oprogramowanie obsługujące procesy gromadzenia zbiorów. To rozwiązanie okazało się korzystne, a wdrożenie funkcji oprogramowania w sekcji egzemplarza obowiązkowego pozwoliło zmniejszyć obsadę o jedną osobę.

Podsumowanie

Interesuje mnie praktyczny aspekt komputeryzacji procesów gromadzenia zbiorów i moim zamiarem było, jak wspomniałam wyżej, zwrócenie uwagi na pewien problem, mający znaczenie dla praktyki bibliotecznej. Analiza literatury pozwala na ukazanie pewnych prawidłowości w procesie komputeryzacji gromadzenia zbiorów. Przede wszystkim należy zauważyć, że twórcy systemów bibliotecznych całość procesów gromadzenia zbiorów sprowadzają do zakupu książek, ewentualnie czasopism oraz prowadzenia księgowości, pozwalającej kontrolować budżet biblioteki przeznaczony na zakupy zbiorów. Nawet jeśli przewidziano objęcie systemem darów czy wymiany to często taki typ zamówienia i tak wymagał podawania źródła finansowania. Nasuwa się wniosek, że pozycje otrzymywane bez wcześniejszego zamawiania (dary, wymiana, egzemplarz obowiązkowy) mogłyby być od razu kierowane do katalogowania, omijając rejestrację danych bibliograficznych na poziomie gromadzenia zbiorów. Powinno to być możliwe zwłaszcza w bibliotekach, w których łączy się działy gromadzenia i katalogowania, chyba że są to zabiegi czysto formalne, za którymi nie idą poważne zmiany w organizacji pracy. Skomplikowałoby to jednak proces nadawania numeru akcesji wpływającym publikacjom. Problem akcesji i tak jest skomplikowany. W oferowanych systemach albo brakuje opcji akcesji, jak np. w systemie VIRTUA czy HORIZON, albo sposób nadawania akcesji budzi zastrzeżenia, jak w systemie ALEPH.

Często nie jest łatwe lub wręcz niemożliwe uzyskiwanie danych statystycznych. Czasem moduł oferuje jedynie raporty (np. w formie list), na podstawie których można dopiero opracowywać statystyki. Żaden ze wspomnianych systemów nie przewiduje obsługi wysyłki publikacji w ramach wymiany, nie mówiąc już o jej bilansowaniu. Systemy nie umożliwiają też automatyzacji gospodarki oraz dystrybucji dubletami i drukami zbędnymi. Wspomaganie się przez biblioteki dodatkowymi, najczęściej samodzielnie przygotowanymi programami, świadczy o niezbędności omawianych wcześniej funkcji.

Żaden z autorów nie wskazał na funkcje istniejące w module gromadzenia, których biblioteki nie wykorzystują.

Na tle omówionych tu systemów w zakresie gromadzenia zbiorów najlepiej wypada system PROLIB, być może dlatego, że jest polskiej produkcji, a więc od początku tworzony na zlecenie i zgodnie z potrzebami polskich bibliotek, choć i on nie jest wolny od wad.

Podsumowując, moduł gromadzenia traktowany jest przez producentów oraz władze bibliotek jako dodatkowy element i nie jest brany pod uwagę jako jedno z kryteriów podczas wyboru systemu dla biblioteki. Skutkiem tego do biblioteki trafia narzędzie, które w pełni nie zaspokaja potrzeb placówki w zakresie gromadzenia zbiorów, dlatego konieczne są zmiany i uzupełnienia. Koszty takich działań wraz z kosztami zakupu samego modułu oraz corocznymi opłatami serwisowymi sprawiają, że niektóre biblioteki w ogóle nie decydują się na wdrażanie modułów gromadzenia zbiorów. Niektóre instytucje wspomagają się dodatkowymi, tworzonymi we własnym zakresie programami i bazami, a jeszcze inne od podstaw przygotowują własne narzędzia obsługujące proces gromadzenia zbiorów. Są jednak biblioteki usatysfakcjonowane modulem gromadzenia zbiorów oferowanym przez producenta wykorzystywanego systemu bibliotecznego. Czy zależy to od typu i wielkości biblioteki (a zatem także zadań realizowanych w procesie gromadzenia zbiorów), czy bardziej od samego systemu bibliotecznego – to pytanie, na które odpowiedź można uzyskać dopiero po dokładniejszej analizie zarówno samych systemów, jak i procedur gromadzenia zbiorów, realizowanych w poszczególnych bibliotekach.

Bibliografia

Augustyniak M. (2007), *Funkcjonalność zautomatyzowanych systemów bibliotecznych a potrzeby i oczekiwania bibliotek*. „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej”, nr 3-4, s. 54-60.

Busse-Turczyńska E. (2005), *Ocena kolekcji w polityce gromadzenia zbiorów a wykorzystanie możliwości systemów zintegrowanych w polskich bibliotekach akademickich*. W: II Seminarium : groma-

dzenie zbiorów – sztuka wyboru : Wrocław, 23-24 czerwca 2005, [online] [Wrocław], 2005, [dostęp: 29.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/grom2/busse.php>.

Dąbrowska E. (1998), *AFAS – system obsługi zamówień i księgowania wydatków w ocenie użytkownika*. „Bibliotekarz”, nr 3, s. 11-14.

Dudziak D. (2005), *II Seminarium „Gromadzenie zbiorów – sztuka wyboru”. Omówienie ankiety*. W: II Seminarium : gromadzenie zbiorów – sztuka wyboru : Wrocław, 23-24 czerwca 2005, [online] [Wrocław], 2005. [dostęp: 29.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/grom2/dudziak.php>.

Dziak J. (2004), *Zastosowanie nowoczesnych technologii informacyjnych w procesie gromadzenia zbiorów na przykładzie biblioteki wyższej uczelni technicznej*. W: Usługi – aplikacje – treści w gospodarce opartej na wiedzy. Pod red. D. Pietruch-Reizes i W. Babika. Warszawa, s. 168-173.

Encyklopedia wiedzy o książce (1971). Kom. red. Aleksander Birkenmajer [et al.]. Wrocław.

Janusz D. (2005), *ALEPH w gromadzeniu – ocena narzędzia po 4 latach eksploatacji*. W: II Seminarium : gromadzenie zbiorów – sztuka wyboru : Wrocław, 23-24 czerwca 2005, [online] [Wrocław], 2005 [dostęp: 2010-11-29]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/grom2/janusz.php>.

Jarozuk-Antoniewska A., Hakuć B. (2002), *Wdrażanie systemu bibliotecznego VIRTUA w środowisku Bibliotek Naukowych Trójmiasta*. W: Infobazy'2002 : bazy danych dla nauki : materiały konferencji, Gdańsk, 24 czerwca – 26 czerwca 2002 r. [Red. A. Nowakowski]. Gdańsk, s.139-143.

Jaškowiak G. (1998), *Automatyzacja biblioteki uniwersyteckiej na przykładzie biblioteki wykorzystującej oprogramowanie VTLS : (wybrane problemy)*. W: Świat biblioteki elektronicznej w klasycznej bibliotece naukowej. Pod red. H. Ganińskiej. Poznań, s. 209-215.

Korobczak P., Domino P., Jaworski M. (2006), *Baza danych Oddziału Gromadzenia Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu*. W: Komputeryzacja Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu – dziesięć lat doświadczeń. Praca zbiorowa pod red. G. Piotrowicz. [online]. Wrocław 2006, s. 5-114 [dostęp 2010-11-29]. Dostępny w World Wide Web: http://www.bibliotekacyfrowa.pl/Content/1636/Komputeryzacja_BUWr_online.pdf.

Krysztofik B., Uniejewska A., Rzońca I. (2005), *Narzędzia wspomagające zarządzanie zbiorami*. W: II Seminarium: gromadzenie zbiorów – sztuka wyboru : Wrocław, 23-24 czerwca 2005, [online] [Wrocław], 2005 [dostęp: 2010-11-29]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/grom2/ukr.php>.

Mielczarek P. (2010), *Wykorzystanie modułu gromadzenia systemu Horizon w procesie gromadzenia druków zwartych w bibliotece Kolegium Europejskiego w Natolinie*. „Przegląd Biblioteczny”, z. 2, s. 193-202.

Mojejko-Kotlińska K. (2002), *Bazy danych w automatyzacji funkcji bibliotecznych w BG UMCS w Lublinie*. W: Infobazy'2002 – bazy danych dla nauki : materiały konferencji, Gdańsk, 24 czerwca - 26 czerwca 2002 r. [Red. A. Nowakowski]. Gdańsk, s. 183-188.

Parzonka E. (2007), *Gromadzenie, opracowanie i udostępnianie wydawnictw ciągłych*. W: Ewolucja procesów bibliotecznych na tle dziejów Biblioteki Głównej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Wrocław 2007, s. 66-79.

Rucińska-Nagórny A., Jazdon A. (2000), *Wdrożenie systemu bibliotecznego „HORIZON” w Bibliotece Uniwersyteckiej oraz w bibliotekach systemu bibliotecznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*. „Biblioteka”, nr 4, s. 87-97.

Skoczyński B. (2007), *Narzędzia informatyczne do zarządzania pracą Oddziału Gromadzenia w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu*. „Bibliotekarz”, nr 6, s. 9-12.

Świrad M. (2007), *Komputeryzacja biblioteki – doświadczenia i wnioski*. W: *Ewolucja procesów bibliotecznych na*

tle dziejów Biblioteki Głównej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Wrocław, s. 47-53.

Wojtczak J. (2007), *Dwa systemy – próba porównania pierwszego i obecnego systemu komputerowego w Bibliotece Politechniki Wrocławskiej*. „Bibliotekarz”, nr 3, s. 19-23.

Żmigrodzka K. (2007), *Nowe formy pracy Oddziału Gromadzenia Zbiorów*. W: *Ewolucja procesów bibliotecznych na tle dziejów Biblioteki Głównej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu*. Wrocław, s. 62-63.

Ewa Dąbrowska

The computerization of the acquisition process in the Polish academic libraries – the system capacity and libraries' need.

Summary

The author's purpose is to draw attention to the problem of computerization of the acquisition process, still a problematic phenomenon. Based on the available literature, the article discusses the functionality of the acquisition modules of the most significant library systems used in the Polish scientific libraries: Aleph, Horizon, Prolib, Virtua. It turns out that the libraries' expectations usually are not fulfilled. These modules are fine instruments when it comes to the purchase of the books or magazines, but they do not handle the interlibrary loan or duplicates management. Some of the modules lack the function of conferring the accession, or the conferring manner is problematic. The users point out other faults of these modules. It is a common phenomenon to design the proper programmes or databases that would support or replace the functioning modules.